

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
Publicări re petate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Congresul Agrului

Duminea viitoare se va ține, la Satu Mare, congresul general al Agrului. Il așteptăm cu mare interes și cu mari speranțe. Suntem siguri că nu va fi o simplă serbare, oricât de strălucită altfel, cu caracter religios-național, așa cum sunt toate marile congrese ale Agrului. Imprejurările cer mai mult decât atâtea. Ele impun adunării dela Satu-Mare să fie o adevărată peatră de hotar în viața asociației. Mai mult, prin deciziunile ce va lua, prin inițiativele cărora le va da viață, să fie un eveniment de seamă pentru întreaga noastră Biserică.

Este doar limpede pentru orice ochiu deschis, pentru orice judecată sănătoasă că nu trăim simple zile cenușii, obișnuite. Ci trecem prin momente de greutate și răutate excepțională, care reclamă gesturi și fapte hotărâte, de mare chibzuință, dar și de mare curaj și de largă perspectivă.

Asaltul ortodoxiei împotriva Bisericii noastre, pornit curând după întregirea țării, ia forme tot mai precise, tot mai violente. Avem în față câteva fapte recente, perfect concludente în această privință. Ele vădesech nu numai continuitatea și generalizarea eforturilor făcute de biserică soră pentru grabnica noastră desființare, ci desvârlă și perfecția și rafinamentul sistemului utilizat de dănsii în acest scop. — Cu zel vrednic de o cauză mai bună, caută înainte de toate discreditarea noastră. Strecează, rând pe rând, în sufletul neamului convingerea că Biserica unită este o adevărată pacoste națională. Se falsifică și se pervertește toată istoria Ardealului pentru a se ajunge aci. Recenta »istorie a unirii Românilor«, scrisă de păr. Lupaș, este un monument nepietos și revelator al acestei infame porniri de demigrare păcătoasă. Și nu e singură. Toată presa bisericescă ortodoxă îi ține isonul. Pe aceeași linie se găsește »Forule«. S'a înhâmat la același lucru nu numai asociația preoților ortodocși, ci și Liga antirevizionistă. Sunt deci, precum se vede, mobilizate forțe considerabile împotriva noastră. Să strănușele lor încep a da roade. Unii încep a fi socotiți, în capitala țării, un fel de... unguri. Puterea de stat se simte datoare să se identifice tot mai mult cu ortodoxia și cu țelurile ei bătătoase. Noua episcopie ortodoxă a Maramureșului este o dovadă care dispensează de orice comentariu.

De sigur, toată această acțiune, impundătoare în sine, n'a reușit încă să facă spărturi în rândurile credincioșilor noștri. A isbutit însă să otrăvească spiritul public, să învenineze atmosfera, să falsifice opinia generală, să capteze sprijinul neprecupețit al puterii de stat. — Și atâtea și multe.

Congresul dela Satu-Mare va trebui să cuminească mult și cu grija momentul istoric în care ne găsim. Să ia măsuri de apărare. Mai mult: să mobilizeze conștiințele pentru o activitate de întărire lăuntrică grabnică și intensă. Fîndcă rolul bisericii noastre în viața neamului nu se mărginește, simplu, la apărarea ființei sale. Ci este unul prin esență constructiv. Noi avem marea misiune de a fi stegarii recreștinării neamului. Ideal care trebuie urmărit cu toate puterile. Însoțită sănătatea și existența noastră națională este doar în joc. Iar ortodoxia, care deoparte se lărguește cu anglicanii, de alta e subminată de vete și totuși nu are ceva mai bun de făcut decât o acțiune pur negativă de distrugerea bisericii noastre, este evident deficitară în urmărirea acestui mare ideal național.

Va trebui, deci, ca Agrul să ia avânt și

Anarhia de sus

Ministerul suspendă salarii preoțești — Un fapt divers ori o problemă principiară? — Autonomia bisericescă pe cale de a fi desființată

(=). Ministerul cultelor a trimis, zilele trecute, arhiepiscopiei Blaj o adresă scurtă și clară. Anunță simplu, fără nici un fel de lămuriri și precizări, că a suspendat provizoriu plata salariului unui foarte distins preot al eparhiei, „până la terminarea cercetărilor, ce urmează a se face de organele judiciare“.

Intâmplător, cunoaștem personal pe preotul în care isbește din senin furia ministerului cultelor. Și sub raport bisericesc, și național. Afirmăm și subliniem, gata să stăm în fața oricui cu toate dovezile, că e unul din cei mai vrednici, din cei mai distinși pe care îl avem. Fără nici o exagerare, poate fi arătat ca model tuturor preoților dela țară. Noi, cel puțin, nu cunoaștem parohie, care prin munca neodihnită, pricepută, desinteresată a păstorului să fi realizat progrese asemănătoare, în cele două decenii din urmă. În viața spirituală, mai întâi. Dar și în ce privește organizarea culturală, socială, economică. Am dori, ca toți bărfitorii preoțimii, toți cei cari nu știu prețui importanța extraordinară a apostolatului adevărat care, slinșind sufletele, prin aceasta chiar este supremul factor al progresului sănătos și în cele vremelnice, să meargă acolo, la părintele pocnit în cap cu măciuca ministerială. Să meargă și să vadă. Numai atâtea dorim și nimic mai mult. Se vor întoarce convertiți.

entusias nou. Să mobilizeze toate energiile vieții ale Bisericii noastre. Să strângă într-un mănunchiu toate bunurile voinești. Să armonizeze și să sistematizeze toate străduințele. Nu ne mai putem permite luxul risipirii energiilor, nici a muncii izolate, pe cont propriu, fără un plan comun. Dela vladică până la opincă, Biserica noastră trebuie să fie o acies bene ordinată. Acesta e imperativul zilei.

Demisia Președintelui și a secretarului general al Agrului va înlesni foarte mult atingerea acestei ființe. Inverșunarea luptelor politice dela noi e arhicunoscută. Ea nu îngăduie ca în fruntea unei asociații de concentrare a tuturor să stea exponenși politici de ai diferitelor partide. Lucru care s'a văzut limpede din chiar momentul înființării Agrului, când s'a decretat ca principiu călduzitor desideratul, ca cel puțin Președintele să nu facă nici un fel de politică de partid. Și de dragul cărui principiu s'a renunțat atunci la dorința, generală, de a se alege ca primpreședinte o personalitate de prestigiu și greutatea lui Ștefan Cicio Pop, de exemplu. Experiența anilor din urmă ne-a arătat, că a fost bun gândul care a prezidat în clipa nașterii asociației. Trebuie revenit la el. Pus în fața demisiilor pomenite, congresul dela Satu Mare nu va avea nici o dificultate de ordin administrativ. Se va împlini, fără nici o eguăuire, dorința generală din ultimii ani de viață a Agrului, care în felul acesta își va recăpăta întreg elanul și toată armonia trebuitoare pentru munca grea ce-l așteaptă. — Așa să fie!

Și toate strădanile acestea pilduitoare — știm iarăși noi, și afirmăm fără șovăire — au fost puse în slujba neamului, din dragoste de neam. Preotul nostru s'a expus, în primele rânduri, pentru dreptatea nației sale, pentru cauzele ei naționale, totdeauna, în toate împrejurările. Nu acum, când toți iepurii de pe vremuri s'au transformat în lei din gura cărora răcnește iubirea de neam de se cutremură Carpații. Ci în zilele de ceață și furtună, când părintele era des cercetat și anchetat și amenințat și supravegheat de solgăbiră și de jandarmii cu pene de cocoș. Mai des decât toți vânzătorii de românism oficial, căți fericesc azi județul Argeșului, toți împreună socotiți!

De douăzeci de ani, omul merge înainte pe acest drum constructiv, fără oprire și fără încetare. Ce s'o fi întâmplat acum dintr'odată cu el? Ce crimă o fi săvârșit? Cum s'a făcut peste noapte un criminal atât de periculos pentru țară, încât ministerul să-l cinstească cu așa atenție exagerată? — Căci, evident, trebuie să fie ceva foarte grav. Este doar vorba de o pedeapsă din cele mai grele. E vorba de pâinea omului, la care are drept fără discuție. E vorba de onoarea și de bunul lui nume înaintea enoriașilor și a lumii care-l cunoaște. Și preotul a fost, în repeșite rânduri, deputat. În interesul binelui de obște, care reclamă o întărire a respectului de autoritate, nu se pot lua măsuri pripite față de oameni cari, de bine de rău, au ajuns la situațiuni reprezentative atât de importante în actuala formă de organizare a vieții, publice. Trebuie deci, repetăm, să fie ceva de excepțională gravitate care a silit ministerul să ia această măsură drastică. Nu se poate presupune, că ministerul lucrează pripit, nesocotit ori pătimaș.

Am ajuns însă, în chipul acesta, la o dilemă din care nu mai putem ieși. Ministerul trebuie să aibă temeiuri grave. De altă parte însă, răzimași pe activitatea alor două decenii și mai bine a preotului în cauză, nu-l putem crede odată cu capul vinovat de crime cari să justifice această pedeapsă anticipată. Nu. Suntem siguri, chiar și împotriva ministerului, că preotul nu-i vinovat. Asta așa, a priori.

Intâmplător însă știm și mai mult. Știm că nu e vorba de nici o crimă. E o poveste din nenorocire banală, toată istoria. Preotul nostru, din păcate, face și politică. Nenorocul lui este, că nu-i pe partea guvernului. (Nici în vremea ungurească nu ținea cu guvernul!). A spus, deci, la o adunare poporală, ce-o fi spus. Lucruri perfect adevărate. Precum se va dovedi, fără îndolală, prin „cercetările judiciare“ în curs. Și n'a spus lucruri grozave. Nu de cele subversive ori periculoase pentru țară. Doamne

fereștel A spus, că niște jandarmi ar fi bătut niște creștini. Este, de sigur, un lucru care în România nu se întâmplă. Fiindcă, după carte, jandarmii nu bat pe nimeni. Metoda lor este una pur sufletească: în predici și organizează exerciții spirituale!

Dar toate acestea n'au nici o importanță. Nu importă persoana și trecutul ei. Nu importă acuza ce i-se aduce, nici judecata ce se va rosti. Să presupunem tot ce se poate închipui mai rău. Că preotul a spus lucruri pe de-a-tregul inventate. Mai rău: sedișoase. Și mai rău: a vorbit împotriva guvernului. În sfârșit: preotul va fi găsit vinovat și va fi pedepsit de „organele judiciare”. Să zicem, că așa va fi. Și, de va fi vinovat, să și fie pedepsit. Aspru de tot. Pilduitor. Mai strașnic decât alți muritori. Fiindcă preotul trebuie să fie cel dintâi slujitor și apărător al adevărului; și model de cinstirea legilor.

Totuși, gestul ministerului cultelor este de neînțeles. Judecat mai deaproape, este un act mai mult decât uluitor, este subversiv. Un gest care isbește brutal în rândurile fundamentale pe care este clădită ordinea noastră socială de astăzi.

Ministerul aplică o pedeapsă. Căci nu e vorba de o măsură preventivă, necesară în interesul cercetărilor judiciare. Nu. Tot așa de bine poate fi anchetat și judecat teribilul delinquent fie că ia dela stat cele 3000 lei pe lună, fie că nu le ia. Așa dar, e o pedeapsă. Pentru care vină? Pentru una care, eventual, se va găsi! Deci: *pedeapsa înaintea judecării!* O răsturnare totală a oricărei ordine de drept penal. — Pe deasupra: se ia omului leafa la care are drept strict și propriu zis. Să presupunem, că popa-i sărac. Și are familie grea. Să ne închipuim că „cercetările” vor ținea cam mult. În România nu chiar toate procesele se isprăvesc repede. Cum stăm atunci cu dreptatea și umanitatea? Indiferent că acesta e cazul din speță ori nu. Ar putea fi. Slabă mângâiere că, de va fi nevinovat, i-se va plăti ulterior, tot. (Cu state suplimentare, despre care știm noi, cu toții, ce știm!). Dar, până atunci — până când? — ce mănâncă pruncii și argații? — Intre timp însă, preotul trebuie să-și facă

slujba înainte. Senin și fără întrerupere. Altfel va fi pedepsit. Fiindcă *nu-i suspendat dela oficiu*. Numai dela salari! Trebuie să muncească. Plată însă nu capătă. — Stăm iarăși și ne crucim: după ce cod de legi judecă ministerul nostru de culte? Că așa ceva, noi nu știm să fi existat nicăieri. Nici la Babilonieni pe timpul lui Hamurabi, nici la Romani, nici în legile românești!

Dar mai e încă ceva. Tot așa de grav.

Preoții cultelor recunoscute prin legile de organizare a statului nostru, nu sunt ușieri la minister, nici șefi de cabinet și nici chiar directori generali. Sunt, în raport cu ministerul, ceva mai mult decât atâta: sunt slujbașii unei instituții care își are autonomia sa. Sunt sușii imediați ai autorității bisericești. Iar această autoritate a fost și este recunoscută solemn de către puterea de stat, cu toate drepturile cuprinse în rândurile ei de organizare. Cunoscute, toate, statului și recunoscute de el. — Ei bine, în sensul acestor rânduri canonice, *preoții ascultă și se judecă de către forurile lor bisericești*. Dacă ministerul, oricare, are ceva cu un preot, se adresează ierarhului competent. Arată acuza. Cere cercetare și pedepsire bisericească. Și așteaptă să i-se dea, în timp potrivit, răspuns. Iar dacă răspunsul nu-l mulțumește, nici atunci nu se poate repezi, deadreptul la preot. Ci se va lămuri iarăși, cu autoritățile bisericești. Numai dacă crima e mare și vădită, iar autoritatea bisericească nu vrea să aplice legea și pedeapsa, atunci va recurge la alte mijloace. Și atunci, pe calea sa. Cu respectarea ordinii de drept, nu cu răsturnarea ei. Nici atunci nu va pedepsi anticipat, și nu va suspenda salariul lăsându-i acuzatului, în schimb, toată povara slujbei.

Iată cum un fapt divers, o scurtă adresă a ministerului cultelor, capătă importanță principiară. El aruncă o lumină isbitoare asupra felului cum se înțeleg la minister raporturile dintre biserică și stat. Nu-i destul că se ignorează, pur și simplu, autoritatea bisericească. Se nesocotesc însăși legile ei de organizare; se trece fără scrupul peste toată autonomia ei. Dacă ministerul poate suspenda salariul unui preot, pentru o simplă acuză a te miri cui, fără

a cere mai întâi judecata bisericii, fără a aștepta macar rostirea judecării forului civil, atunci într'adevăr nu mai poate fi vorba de autonomie bisericească. Nu mai poate fi vorba nici de raporturi de armonie între stat și biserică. Ci bisericile și preoții lor sunt simpli diurniști ori argați provizorii ai ministerului, care oricând îi poate lipsi de plată, de oficiu, de beneficiu, fără nici o formă legală. Îi poate lipsi, dacă vrea, pe toți. Pe toți îi poate trimite, dacă vrea, în judecată. Are infinite posibilități de a avea denunțuri și acuze, ca ploaia, împotriva oricui și oricând.

În concluzie: cerem ministerului să revină imediat asupra cazului. Și să nu se mai joace de a suspendarea salariilor preoțești. — Ori, dacă așa crede, să „suspende” însăși legile cari reglementează raporturile dintre biserică și stat. Până când ele sunt însă în vigoare, să le respecte. Așa e cinstit. Altfel e și rău și periculos. Este anarhia de sus în jos!

Sf. Sinod din București împotriva scrisului imoral. Fața de valul crescând al tipăriturilor imunde, Sf. Sinod a ținut să ia poziție de categorică osândire. Reproducem, cu plăcere, rândurile perfect îndreptățite:

„Sănătatea morală a tineretului celui mai ales al neamului este greu primejduită de valul tot mai mare al unui scris nesănătos, a cărui singură preocupare este să zugrăvească în culori cuceritoare cele mai urite patimi.

„Refugiul la argumentul, că prin acest fel de literatură se servește frumosul și arta pură, e nesincer. Viciul și perversitatea nu sunt frumoase, iar tulburările și stările sufletești ce le trezesc și le creiază în cetitori, sunt tot ce poate fi mai depărtat de starea de liniște și seninătate — cu adevărat desinteresată — în care se poate contempla frumosul.

Categoria frumosului, chiar dacă nu este una cu categoria moralului, nu-i poate fi nici opusă. Căci frumosul și binele iradiază, împreună cu adevărul, din acelaș soare al luminii și izvor al vieții, din plenitudinea dumnezeirii.

Frumosul nu poate fi contra vieții, distrugător al rândurilor eterne care o mențin ci, sau o înalță și o îmbogățește în sensuri, sau

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Suspendarea „Unirii”

— Glasuri de presă —

I.

In >ROMÂNIA NOUĂ< din Cluj (20. 10. 37) d. Zaharia Boilă, directorul gazetei, a publicat următoarea scrisoare deschisă

Către Președintele Sindicatului Presei!

Gazetarilor români din Ardeal, acum ca și înainte de Unire, duc sub raport material o viață plină de riscuri și mizerii. Am putea spune multe și am putea cere și mai multe în aceasta privință. Am putea avea un sindicat numai pentru ocrotirea și promovarea intereselor noastre materiale. Nimenea n'ar putea să ne condamne, ba dimpotrivă toți factorii cu răspundere ar trebui să ne stea în ajutor. Cu toate acestea, noi, am tăcut și vom tăcea și mai departe. Nu asupra acestei probleme mi-am luat libertate de a vă adresa câteva cuvinte.

Sindicatul Presei din Ardeal, după cum dealtfel arată și numele lui, după cum ne-o dovedește trecutul lui, după cum era gândul inițiatorilor lui, după cum este sensul lui, și exigențele naționale ale regiunii, urmărește în primul rând obiective morale.

Presă însă nu-și poate îndeplini cu succes misiunea, slujitorii ei nu-și pot face datoria, dacă ea este și poate fi încătușată și influențată cătuși de puțin. Din păcate există o seamă de politicieni, cari au practicat sistemul de corupere a presei. Cu bucurie și satisfacție trebuie însă să constatăm, că n'au reușit, deși din partea lor au săvârșit totul ca să izbutească. Inafară de câteva excepții minime și fără importanță, presa a rămas ce a fost: *sabie de arhanghel în mâna adevărului și tribună neclintită pentru păzirea intereselor naționale*. Atunci s'a încercat cu gătuirea ei prin forță. De patru ani de zile se exercită o cenzură nedreaptă, stupidă și mai presus de toate ilegală. Susținem, împotriva tuturor argumentărilor rabulistice, că forma legală a existenței ei este lovită de nulitate prin contrazicerea flagrantă cu principiile clare și categorice ale Constituției.

Acum, presa a primit o lovitură, atât de brutală și dureroasă, încât a tăcea ar însemna să ne facem complice cu călăii ei.

„UNIREA” dela Blaj a fost suspendată

Motivele nici nu voim să le discutăm, pentru că nu admitem din principiu asemenea procedee. Vă asigurăm însă, că ele sunt ridicole. Sunt convins, că și Dvs. împreună cu toți colegii noștri, indiferent de credințele politice de cari suntem animați, cunoașteți trecutul nostru și cunoașteți deci trecutul >Unirii< dela Blaj.

Această foaie bisericească a păstrat întotdeauna un ton cumpănit, chiar și atunci când avea îndreptățirea să vorbească mai aspru și fără reticențe. Răsfoiți, Vă rog, toate numerile ei de *zeci de ani*, de când apare, și nu veți găsi în ea un singur șir, un singur cuvânt trivial sau violent. Tot atunci însă veți putea constata, că ea a fost întotdeauna pe linia unei perfecte intransigente și demnitare. În ce privește apoi apărarea nu numai a Bisericii Române Unite, ci a drepturilor și revendicărilor noastre naționale. >Unirea< s'a situat pe primul plan, dând și primind lovituri, dar *nici odată nu transigând pe chestia marilor probleme românești*. În coloanele >Unirii< au apărut doar pe vremuri articole celebre ale nemuritorului Augustin Buncea; printre colaboratorii >Unirii< se numeau pe rând cele mai frumoase figuri ale trecutului nostru. Redactorul >Unirii<, înainte de Unire, Aurel C. Domșa, a trebuit să-și ispășească atitudinea intransigentă în temnițele unghurești. O întâmplare ciudată a voit ca în momentul izbucnirii revoluției noastre naționale din toamna anului 1918 să avem o singură gazetă zilnică: >Unirea<, redactată de Alexandru Ciura și Octavian Prie. Acolo și-a publicat excelentele sale reportagii despre intrarea glorioasei armate române, marele scriitor român decedat de curând Alexandru Lupeanu-Melin.

>Unirea< a fost pe timpul Ungurilor batjocorită, redactorii ei întemnițați. Mitropolitul dela Blaj admonestat din partea guvernului

... e frumos. Dacă, totuși, unii în să numească frumos ceea ce distruge și aduce haosul, orice om cu judecată sănătoasă se va declara împotriva aceluia așa zis frumos și în favorul vieții. Așa este. Și dorim din tot sufletul ca aceste idei să fie înțelese și respectate. De vremea scriitorilor, ca și de a cetitorilor.

Reflexii pe marginea unei conferințe

În ziua de 3 Oct. 1937, dl prof. S. Relli de la facultatea teologică din Cernăuți a ținut o conferință la Sighet. Subiectul l-a ales din domeniul specialității sale, istoria bisericii: „Legăturile istorice și bisericești dintre Maramureș și Bucovina”. Că despre ce a putut vorbi într-o conferință cu un asemenea subiect, nu știu. Ceva, în tot cazul, trebuia să spună. La nevoie, să ghicească. Altfel, de ce-ar fi venit? printre alte afirmații gratuite a fost și următoarea: — D-stul că, Românii din Maramureș, datorită unor puteri diavolești, au fost desbinați în două din punct de vedere național și religios și că de atunci și până astăzi ortodocșii au rămas fără conducători ierarhici. Și că Mănăstirea Moiseului este, Mănăstire ortodoxă. (Vezi Gr. Mar. 213).

Noroc, că a descălecat Nașu din Sarasău, că altfel și astăzi ar fi lipsiți de ierarhie. Un lucru nu pot să-l pricep: cum poate un specialist în istorie să facă asemenea afirmații în contradicție cu istoria și realitatea? Maramureșul nici când n'a fost despărțit în două, ci a fost o masă compactă de catolici, ca nicăiri în Ardeal. Până în 1902, nici pomenire de „orântari”, cum le zice Moroșanul. Și atunci abia câteva familii din Dragomirești și mai apoi din Săcel, certate cu supunerea, au trecut la ortodocși.

Și nici desnaționalizați n'au fost, cum le place unora să susțină. Mai curat ținut de înfrințele străine, în port, în vorbă în întreg specificul etnic, nu este în Transilvania. Și aceasta tocmai datorită bisericii unite, care a făcut mai mult pentru moroșeni, decât ortodoxismul pentru Basarabia, care, abia în

106 ani, era să fie înghițită din punct de vedere național, tocmai datorită păstrătorului ortodoxism.

Ar putea să fie mai serioși domnii monopolizatori ai naționalismului de paradă, meditănd la trecutul nu așa de îndepărtat și să nu se grăbească în afirmații așa de certe cu realitatea.

Tocmai dâșii vreau să despartă în două acest popor sărac. Vreau să le ia și singura comoară, credința — pe care n'au putut-o lua Evreii galilieni, — deschizând lupta fratricidă prin mijloace, cari numai a creștinism nu seamănă. Să spargă uși, să-le ia din țânț, să promită pământ ... în lună și alte mii de făgăduințe irealizabile. — Cu toate aceste mârșave mijloace, mare spargere de peceți n'au făcut. Și nici nu vor face. Atât doar, că cerem oficialității să nu se amestece și să nu protejeze asemenea lupte, să se țină neutră, conform legilor, și atunci să poștească să mai înfrinzeze câteva „misionare eparhii”, în cari să concentreze toate forțele Kerulariene și tot mare ispravă nu vor face, decât doar fericind pe certății cu morala, divorțatii și nemulțumiții satelor. Dar poporul fiind foarte sărac, avizat la ajutorul oficialității, pe care nu-l primește decât primind a intra în canaanul ortodoxiei — e natural să aibă mici „succese” sporadice.

Tocmai aici e datorla Agrului, atât de tare în Eparhia de Nord, de a aranja și organiza lupta de rezistență. Să se ceară ca Ven. Superioritate să declare o zi de sărbătoare, de zi de ajutor, în care să se facă rugăciuni în toate bisericile, iar în urmă colecte. Sumele să fie trimise Episcopiei, care va ști cum să le întrebuințeze, ajutând preoții, cari vor merge să lupte — sau pe cei de acolo — în punctele mai slabe și cari să fie lipsiți de grija zilei de mâine. — Să se trimită conferențieri în comunele mai mari.

În același timp să se trimită în Moldova și Basarabia misionari uniți, — unde terenul e gata și să înceapă a lumina satele de acolo, unde abea se așteaptă aceasta. — Noi să o

facem, firește, cu mijloace creștine. Ba, cred că ar fi bine să fim luați între teritoriile misionare, procedând în acest sens de sus până jos.

Pr. V. D. Radu

Asociația Generală a Românilor Uniți

Nr. 282—937.

În conformitate cu art. 13 din Statute convocăm

CONGRESUL GENERAL

al Asociației Generale a Românilor Uniți — AGRU — pentru zilele de 6—8 Noembrie 1937, la Satu Mare cu următorul program:

Program:

Sâmbătă, 6 Noembrie 1937.

Orele 15.11 Primirea Înaltilor Arhiepiscopului și a Comitetului Central.

„ 17.— Ședința Comitetului Central al AGRU-ului, Uniunii Marlane și Astru și a Fed. Corurilor.

Duminică, 7 Noembrie 1937.

Orele 8.30 Liturghie.

„ 10.30 Ședința festivă a AGRU-ului. Conferință ținută de dl dr. Zenovie Păclișeanu.

„ 13.30 Masă comună.

„ 15.30 Ședința administrativă a AGRU-ului.

„ 19.— Vecernie în Biserica Calvaria. După vecernie procesiune la Biserica nouă.

Luni, 8 Noembrie 1937.

Orele 8.— Consacrarea Bisericii noi; liturghie arhierescă;

„ 14.— Masă comună.

„ 16.30 Ședința de încheiere a congresului general.

„ 21.— Concert.

La aceasta înălțătoare manifestare cu caracter religios și național invităm cu drag, pe lângă cei în drept, pe toți membrii Asociației Generale a Românilor Uniți, precum și

ungar, dar nici guvernul ungar, arbitrar și dușmănos cum era mereu, n'a îndrăznit să o suspende. Nu vrea să fie aceasta nici un fel de comparație, pentru că ne dăm seama cu toții, că bunii Români și în primul rând și liberalii condamnă gestul brutal și criminal al unui guvern îmbătrânit în păcate.

Din suspendarea „Unirii” am înțeles, că în loc să mergem spre o destindere, în loc să mergem spre o ameliorare cel puțin a cenzurii, în loc să ne apropiem de desființarea ei de mult așteptată, mergem spre un regim arbitrar, gata să tragă toate consecințele funeste dintr-o concepție fundamentală greșită.

Dacă „Agrul” a servit lui Valer Pop tace, dacă ziarele oficiale și subvenționate ale guvernului tac, dacă partidele ahtiate după putere și ele, treaba lor. Noi însă, Sindicatul Presei din Ardeal, nu putem tăcea. Noi trebuie să ne declarăm mobilizați față de acest atentat mârșav, care vrea să fie un început, dar fără voia lui s'a transformat într'un strigăt de alarmă.

Atât în calitate de membru al Sindicatului și ca directorul uneia dintre cele puține cotidiene românești din Ardeal, Vă rog insistent să dispuneți convocarea urgentă a adunării extraordinare pentru a desbate cazul și pentru a aviza la măsurile dictate de situație.

Zaharia Boila

Absurditățile subversivului*)

Am găsit liniștea Blajului tulburată de multe întâmplări. Una din întâmplări e mai veche, cu proporții de film american și cu ecourile prelungite până astăzi. [...]

A doua întâmplare, care a provocat o enormă indignare în întreg Ardealul, este ordinul de suspendare a oficiosului mitropoliei de aici. Precum știți, „Unirea” a fost interzisă să apară timp de 30 zile și numai la intervenția d-lui Aurel Buteanu, președintele sindicatului presei ardeleni, ministerul de Interne a revenit asupra ordinului.

Dar atâta nu este suficient. Cine a cerut suspendarea apariției și pentru care motive? În Ardeal nu există cenzură decretată oficial. E drept, se practică de către prefectari un control al ziarelor, însă atâta timp cât el nu intră în prevederile regimului cenzurii și a stării de asediu, nu implică o obligațiune precisă din partea directorilor de ziare de a-și trimite publicațiile unei asemenea cenzuri.

În al doilea rând, ce s'ar putea cenzura în coloanele „Unirii” de la Blaj? Urmăresc această gazetă săptămânală de mulți ani, fiind una din cele mai substanțiale publicații ardeleniști și dacă într'adevăr cenzura are de reproșat ceva, apoi este tonul prea academic pentru moravurile noastre și nivelul intelectual prea ridicat pentru înțelegerea omului cu creionul roșu în mână. Ziarul se ocupă cu doctrină bisericească; în el găsești acea subtilă

dialectică a catolicismului apusean și chiar când unele numere au coloane de polemică, slova scrisă nu are nimic de a face cu indeletnicirea și curiozitatea cenzurii...

Ordinul de suspendare deci a fost cel mai stupid act administrativ din ultima vreme în Ardeal. Efectul lui moral este incalculabil. Afacerea asta nu poate fi redusă la un caz izolat, ci ea reprezintă o psihologie dezastruoasă, formată din exaltarea puterii executive. Atâția oameni cari reprezintă regimul în Ardeal se întrec să devie autoritari prin abuz și încă prin abuzul cel mai stupid și inutil. Iar guvernul, în loc să aplice acestor oameni corecțiunea legilor, se mulțumește din când în când să intervie cu o reparație dulceagă, lăsând drum deschis altor prăpăstioase ilegalități.

Căci altfel cine garantează că excesul de zel nu va fi împlinit într-o zi până la oprirea unei liturghii, fiindcă un oarecare elector va descoperi că biblia n'a trecut pe la prefectură și nu poartă sigiliul aprobării d-lui cenzor? Dacă a fost posibilă suspendarea apariției oficiosului mitropoliei din Blaj, ne putem aștepta la toate aberațiile.

V. Munteanu

*) Din frumoasele crâmpee prinse de cunoscutul publicist V. Munteanu sub titlul: *O zi la Blaj*, în „Dimineața” din 29. 10. 37, reținem rândurile privitoare la suspendarea „Unirii”, cu singura observație, de prisos pentru cititorii noștri, că „Unirea” nu este oficiosul mitropoliei de la Blaj. — N. R.

întreg Clerul și pe credincioșii Provinciei Metropolitane de Alba Iulia și Făgăraș.

Cluj, din Ședința Comitetului ținut la 2 Octombrie 1937.

Secretar general: **ss. Dr. Augustin Popa**
Președinte: **Dr. Valeriu Pop**

N. B. Pentru încartuire și informații a se adresa Oficiului parohial greco-catolic până la data de 5 Noiembrie 1937. — Participanții vor beneficia de reducere pe C. F. R., în acest scop sunt rugați a-și păstra biletele de tren.

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri și schimbări în sânul clerului eparhial: pâr. *Aurel Brumbolu* din Șarmaș, la Râușor; pe nou-hirotoniții *Ioan Borza* din Voivodeni la Sâncraiu; *Mihail Bartoșiu* la Adrian, *Romul Mureșan* la Codreni și *Adrian Todericiu* la Visuia.

Sublocotenentul cel mai tânăr al armatei române este *Marele voevod Mihai*. În cadre sărbătorești, la 25 Octombrie c., în Sinaia, tânărul viăstar al familiei regale a fost înaintat la gradul de ofițer. Cu acest prilej marele voevod Mihai, care împlinea 16 ani de viață, a rostit și cel dintâiu cuvânt solemn și oficios al său, exprimându-și sentimente de grațitudine față de guvernul țării și de venerație față de augustul său Părinte.

Sfințire de biserică. De bucuria aceasta mare și sfântă au avut parte în 10 Octombrie c. credincioșii noștri din *Șanovița Banatului*. Actul sfânt l-a săvârșit *Ps. Ioan* al Lugojului în sobor de preoți. În cadrele sf. liturghii arhieresti din acea Duminică au fost hirotoniți întru preoți diaconii *I. Crișan* și *Z. Filip*. Înaltul ierarh a rostit, cu prilejul târnosirii biserice, un cuvânt de învățătură creștinească despre rolul bisericii și al sf. euharistiei în viața omenirii. — Bucuria pâr. *Valeriu Sas*, a primcuratorului *N. Crișovan* și a tuturor bunilor creștini din *Șanovița* a fost mare foarte.

Prietenie nedesmințită. Cetitorii noștri cunosc pe pâr. *Felix Wiercinski* S. I., venerabilul călugăr jezuit albit de ani, care ne-a avut și ne are dragă țara și neamul. Acestei iubiri Cuvioșia Sa îi dă expresie cu toate prilejurile binevenite și ori unde s'ar fi aflând. Zilele acestea am primit un număr (3) din revista *Uhine Kirik* în limba estonă. Firește că nu știm limba. Dar am frunzărit și așa revista. Și ne-a căzut atât de bine să dăm și peste un articol intitulat: „Blaj 200 aasta juubeli pihitsemine Transilvaania”, semnat *I. Felix Wiercinski*. Repetăm, nu știm limba. Dar e ușor de bănuț ce cuprinde acel articol care duce faima Blajului și face cunoscută bucuria lui și pe meleagurile îndepărtate ale Estoniei. — Și încreștăm încă o dovadă a unei prietenii nedesmințite, care a avut atâtea cuvinte de bine despre neamul și biserică noastră nu numai în Estonia, ci și în Polonia și Germania. Și ori unde s'a nimerit ocazie de a plasa un asemenea cuvânt.

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii VII după Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. *Dr. Nicolae Lupu*; iar Lunia ce-i urmează, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va predica pâr. *Dr. Coriolan Pop-Lupu*, ambii profesori de teologie.

— Marți, de praznicul sf. mucenic Dumitru, la catedrală, în cadrele s. liturghii arhieresti, pâr. mitropolit Alexandru a hirotonit întru preoți diaconii: *Octavian Bârlea* (celibe), *Adrian Todericiu*, *Romul Mureșan* și *N. Bartoș*.

— Tot Marți trecută, după masă, s'a făcut, în Palatul Cultural, comemorarea lui *Timo-*

teiu Cipariu, din prilejul împlinirii unei jumătăți de veac dela moartea lui. Programul bogat și variat: coruri școlare conduse de profesorii: *I. Florea*, *C. Cherebețiu* și dna prof. *Veturia Popa*; declamări și o alcătuire dramatică de a lui *Cipariu*, jucată de liceeni. Punctul principal a fost conferința pâr. *Dr. Victor Macaveiu*, vicarul general, despre *Cipariu* omul, preotul, românul și savantul.

— Ieri, Vineri, *Ziua nașterii Maj. Sale Reginei Maria* a fost sărbătorită printr'un *Tedeum* la catedrală; oficiat de pâr. canonic *Dr. Ioan Sâmpăleanu* în sobor de preoți. La această solemnitate au asistat autorități, bisericești, școlare, administrative și militare.

Ostracizarea clerului din învățământ. Cotidianul vienez *Reichspost* e informat că *Reichskirchen* ministerium-ul a dat nouă ordonanță, care dispune excluderea totală a clericilor din învățământul religios în școli. Asta fiindcă — așa se motivează dispoziția ministerială — de aci încolo religia are să se propună în spirit național-socialist. În Renania și Nassau »reformă« aceasta e deja realizată. În Bavaria se »lucrează« de mult terenul, cu metode naziste, în vederea aceluiaș scop. Deocamdată, printr'un ucaș special, în școlile bavareze a fost interzisă folosirea, (la propunerea religiei a) textelor întrebuițate până aci, pentru că »nu țin seamă de schimbarea situației de fapt«.

Instrucția religioasă — materie fundamentală. Din Rio de Janeiro vine o veste îmbucurătoare pentru orice inimă creștină: Consiliul Național al Educației din *Brasilia* a aprobat noul Codice al Educației, care reglementează tot învățământul public, dela școlile primare până la cele mai înalte „Educația — așa declară Codicele — trebuie să pregătească oamenii pentru viața de familie, pentru profesiune și pentru viața socială. Instrucția religioasă va fi, prin urmare, materia fundamentală a învățământului din toate clasele, trebuind capii de familie să declare, în actul de înscriere, confesiunea lor religioasă. Profesorii, programele și cărțile de învățământ religios vor fi alese în deplin acord între autoritatea ecleziastică și cea civilă«. După noul Codice statul va subvenționa totdeauna și învățământul particular, întru cât se va face amăsurat orientării naționale, religioase și patriotice, a planului general de educație.

Liturghie bizantină în Liverpool. În 5 Septembrie c. episcopul *Nic. Czarnecky*, titular de *Leberos* și vizitator apostolic pentru *Volhynia*, a slujit în *Liverpool* (Anglia) o sfântă liturghie arhierescă după ritul bizantin, în paleoslav. La acest act sfânt au participat peste 15.000 credincioși de riturile apusean și răsăritean. Intre participanți era și arhiepiscopul *Douvney* de *Liverpool*, care a rostit și o impresionantă cuvântare ocazională.

Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din România

No. 95—1987

AVIZ

În zilele de 6 7 și 8 Noiembrie a. c., se ține la Satu Mare Congresul General al Uniunii Mariane a Femeilor Române Unite din Provincia Mitropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș, în acelaș timp și'n acelaș local cu Congresul general al Agrului.

Conform art. 14 din proiectul de statute, sunt invitate să participe toate doamnele prezidente și doamnele delegate ale Reuniunilor Mariane și confesionale, precum și delegatele Asociației Universităților române unite din întreaga țară.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

— Costumul românesc să primeze. — Acest congres va trebui să fie o puternică demonstrație religioasă și națională la frontiera de Vest și-un real sprijin Românilor ce luptă pentru Dumnezeu și Neam și cari se mențin cu greu la granița ungurească.

Sâmbătă 6 Noiembrie 1937.

Orele 15.11 Primirea Înălților Arhierel.

» 17 Ședința Comitetului Central U. M. F. R. U.

Duminică 7 Noiembrie 1937.

Orele 8.30 Liturghie.

» 10.30 Participarea la Ședința festivă a AGRU-lui.

» 13.30 Masă comună.

» 15.30 Ședința U. M. F. R. U.-lui.

1. Deschiderea Ședinței.

2. Salutul.

3. Citirea raportului general.

4. Eventuale propuneri.

Inchiderea ședinței.

În continuare U. M. F. R. U.-ul la parte la programul AGRU-lui.

Pentru încartuire a se adresa Oficiului Parohial greco-catolic până la data de 5 Noiembrie 1937.

Blaj, 20. X. 1937.

Prof. Em. A. Hopârteanu
p. prezidentă.

Concurs

La Liceul român unit de băieți »Sf. Vasile cel Mare« din Blaj e vacant postul de ajutor de secretar. Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta Direcțiunii Liceului, până în 10 Noiembrie a. c. cererile însoțite de acte doveditoare. Vor fi preferiți licențiații, sau absolvenții de teologie, cari cunosc administrația școlară și dactilografia. Postul se va ocupa în 15 Noiembrie a. c.

Parohia Greco-Catolică „Sf. Ioan Botezătorul“

Aviz

Parohia greco-cat. română sf. Ion Botezătorul, din Farell, Pennsylvania, dorind să aibe un preot din Transilvania, lansează pe această cale un apel călduros către onorații preoți, cari cu aprobarea Excelenței Sale Dr. Alexandru Nicolescu, Mitropolitul Blajului, ar dori să vină în America, să se adreseze susnumitei parohii pentru informațiuni detaliate.

Adresa: Comitetul parohial McDowell National Bank, Shavon, Penna. U. S. A.

Casă de vânzare

În Blaj str. Regele Ferdinand Nr. 29 (fostele case Boteiu).

Informații se pot obține la dl Iustin Hossu

1-3

RECLAMA este sufletul comerțului